Cymorth Cyfreithiol Troseddol – Ymateb i Ymgynghoriad Troseddau Is

Cefndir

Cyhoeddwyd papur ymgynghori Troseddau Is ar 29 Ionawr 2024. Gwahoddodd sylwadau ar y cynigion a'r camau nesaf ar gyfer diwygio cynlluniau ffioedd cymorth cyfreithiol troseddol sy'n dod o dan Droseddau Is. Mae Troseddau Is yn cynnwys gwaith a wneir gan ddarparwyr cymorth cyfreithiol mewn gorsafoedd heddlu, yn y llysoedd ynadon mewn perthynas â phobl sydd wedi'u cyhuddo, neu wedi'u dedfrydu o droseddau, cyfraith carchardai a gwaith a gwblhawyd mewn perthynas â'r Comisiwn Adolygu Achosion Troseddol.

Fel rhan o'r ymateb i'r Adolygiad Annibynnol o Gymorth Cyfreithiol Troseddol (CLAIR), a roddodd ystyriaeth i'r ddarpariaeth cymorth cyfreithiol troseddol yng Nghymru a Lloegr, neilltuwyd £21.1 miliwn ychwanegol i gyfreithwyr ymgymryd â gwaith cymorth cyfreithiol troseddol. Aeth yr ymgynghoriad Troseddau Is i'r afael â sut byddai'r £21.1 miliwn hwn yn cael ei ddosbarthu o fewn cynlluniau ffioedd gorsafoedd heddlu a Llysoedd Ieuenctid. Daeth y cyfnod ymgynghori i ben ar 28 Mawrth 2024, ac mae'r adroddiad hwn yn crynhoi ymateb y Llywodraeth.

Buddsoddi mewn Ffioedd Gorsafoedd Heddlu

Roedd yr ymgynghoriad yn cynnwys dau opsiwn ar gyfer cynlluniau ffioedd gorsafoedd heddlu, gyda'r ddau yn cymryd cam tuag at gysoni'r 245 o gynlluniau gwahanol:

- Opsiwn 1: Defnyddio'r £16m (£18.5m erbyn hyn) i gysoni ffioedd drwy godi'r ffioedd isaf.
- Opsiwn 2: Defnyddio'r £16m (£18.5m erbyn hyn) i gysoni'r ffioedd isaf y tu allan i Lundain a'r ffioedd isaf yn Llundain.

O ystyried y safbwyntiau a fynegwyd yn yr ymgynghoriad Troseddau Is, bydd y Llywodraeth yn bwrw ymlaen gydag opsiwn 2 i gysoni'r ffioedd isaf y tu allan i Lundain a'r ffioedd isaf yn Llundain. Bydd y newidiadau hyn yn dod i rym ar 6 Rhagfyr 2024. Mae Opsiwn 2 yn galluogi cysoni'r nifer fwyaf o gynlluniau ffioedd. Hwn hefyd oedd yr opsiwn roedd y rhan fwyaf o ymatebwyr yn ei gefnogi yn yr ymgynghoriad.

Bydd gweithredu'r opsiwn hwn yn mynd i'r afael â rhai o broblemau cyfuno'r ddalfa a godwyd gan ymatebwyr i'r ymgynghoriad drwy gysoni nifer o gynlluniau ffioedd gorsafoedd heddlu o fewn yr un rhanbarth. Ni fyddai'n bosib defnyddio'r cyllid sydd ar gael i gysoni holl gynlluniau ffioedd gorsafoedd heddlu oni bai fod rhai o'r ffioedd uchaf yn cael eu gostwng. Ni aethpwyd ar drywydd y dull hwn.

Ym mis Mehefin 2024, dangosodd yr ystadegau cymorth cyfreithiol a gyhoeddwyd gynnydd blynyddol yn niferoedd achosion gorsafoedd heddlu (tua 13% ar gyfer mynychu). Deilliodd lefelau'r ffioedd arfaethedig adeg yr ymgynghoriad gwreiddiol o ddata 2022-23, sef y diweddaraf oedd ar gael ar y pryd. O ystyried bod blwyddyn newydd o ddata bellach wedi'i gyhoeddi, mae'r dadansoddiad o effaith y ffioedd arfaethedig wedi'i ddiweddaru i ddefnyddio

data 2023-24. Mae'r dadansoddiad hwn yn dangos cynnydd o £16m i £18.5m mewn gwariant blynyddol yn seiliedig ar y ffioedd arfaethedig.

Ymgysylltu Cyn-Cyhuddo

Mae ymgysylltu cyn-cyhuddo (PCE) yn cyfeirio at yr ymgysylltu gwirfoddol rhwng y partïon mewn ymchwiliad ar ôl cyfweliad cyntaf yr heddlu a chyn cyhuddo person dan amheuaeth yn ffurfiol.

Gweithredwyd y ddarpariaeth ar gyfer talu PCE yn 2021 a dim ond o ddyddiad y cytundeb rhwng y partïon perthnasol y caniataodd i daliad fod ar gael. Roedd hyn yn golygu nad oedd y gwaith paratoi a wnaed cyn y cytundeb yn cael ei dalu.

Daeth CLAIR i'r casgliad, er mwyn i'r PCE fod yn ystyrlon, mae angen i'r amddiffyniad wybod achos yr erlyniad, astudio'r dystiolaeth a chymryd cyfarwyddiadau cyn penderfynu a yw er lles gorau'r cleient i ymgysylltu. Roedd yr adroddiad yn argymell bod yr amddiffyniad yn cael ei ariannu i archwilio'r dystiolaeth a ddarparwyd gan yr heddlu cyn penderfynu a yw ymgysylltu'n briodol ai peidio. Ehangodd y Llywodraeth flaenorol gwmpas PCE i ganiatáu taliadau am waith paratoi ym mis Hydref 2022.

Gofynnodd yr ymgynghoriad Troseddau Is am adborth ar PCW er mwyn cael gwell dealltwriaeth o sut mae'n gweithredu ar hyn o bryd.

Ar hyn o bryd, nid ydym yn bwriadu adolygu lefelau presennol y ffioedd PCE ond byddwn yn parhau i adolygu'r penderfyniad hwn. Mae'r Asiantaeth Cymorth Cyfreithiol wedi cyhoeddi deunydd cyfathrebu pellach am sut i hawlio am Ymgysylltu Cyn-Cyhuddo (PCE) i godi ymwybyddiaeth ymhlith ymarferwyr ac i egluro'r broses.

Cynllun Ffioedd ar wahân ar gyfer y Llys Ieuenctid

Mae'r Ymgynghoriad Troseddau Is yn argymell cynllun ffioedd newydd ar gyfer Llysoedd Ieuenctid a fyddai'n cynnwys ffi sefydlog uwch ar gyfer y troseddau mwyaf difrifol (pob un yn ditiadwy ac achosion naill ffordd). Y ffi yr ymgynghorwyd arni oedd £658 (yn cynnwys TAW) neu £548.33 (ac eithrio TAW). Byddai hyn yn ychwanegol at y ffioedd presennol a delir am achosion y Llysoedd Ieuenctid o dan gynllun ffioedd ynadon.

Yn dilyn adborth positif ar y cyfan i'r cynnig yn yr ymatebion i'r ymgynghoriad, bydd y Llywodraeth yn cyflwyno cynllun ffioedd ar wahân ar gyfer Llysoedd Ieuenctid gyda ffioedd sefydlog uwch ar gyfer y troseddau mwyaf difrifol. Mae hyn yn cynnwys troseddau ditiadwy a throseddau naill ffordd, ond nid troseddau diannod. Oherwydd gwelliannau methodolegol i'r ffordd y mae niferoedd ieuenctid yn cael eu cyfrif ac argaeledd data 2023, mae'r ffi uwch y buom yn ymgynghori arni wedi cynyddu o £548.33 (yn cynnwys TAW) i £598.59 (ac eithrio TAW).

Er ein bod wedi targedu'r cyllid yn bennaf at droseddau ditiadwy a throseddau naill ffordd, rydym wedi trin un drosedd ddiannod fel un sy'n dod o fewn y categori difrifol, ac un drosedd naill ffordd fel un sy'n dod o fewn y categori trosedd ddiannod at ddibenion cymhwyso a datgymhwyso'r ffi sefydlog uwch newydd, er mwyn caniatáu i ffioedd fod yn gyson â'r cynllun ffioedd presennol. Mae'r troseddau yn achosion sy'n ymwneud â throseddau naill ffordd y mae'n rhaid eu rhoi ar brawf mewn llys ynadon yn unol ag adran 22 o Ddeddf Llysoedd

Ynadon 1980 (troseddau naill ffordd penodol y gellir eu rhoi ar brawf yn ddiannod os yw'r gwerth dan sylw yn fach.)

Mae targedu'r cyllid yn y ffordd hon yn helpu i leihau'r gwahaniaeth rhwng y Llysoedd Ieuenctid a Llysoedd y Goron drwy flaenoriaethu achosion a fyddai'n cael eu talu ar gyfraddau Llys y Goron pe bai'r diffynnydd yn oedolyn. Mae hefyd yn cydnabod difrifoldeb yr achosion hyn a'r effaith fwy ar fywyd plentyn os cânt eu dedfrydu'n euog.

Ar gyfer troseddau diannod a all fod yn fwy cymhleth ac na fyddant yn derbyn y gyfradd uwch a gymhwysir i droseddau ditiadwy, gellir parhau i dalu lefel y ffioedd ansafonol a'r gyfradd uwch bresennol fesul awr, lle bo'n briodol.

Tâl Teithio i Orsafoedd Heddlu

Wrth ystyried yr ymatebion i'r ymgynghoriad, cyfeiriodd nifer at yr heriau a brofodd rhai darparwyr wrth deithio ar siwrneiau hir i orsafoedd heddlu a'r ffaith na chafodd yr amser hwn ei ad-dalu'n ddigonol.

Yn dilyn ystyriaeth bellach, bydd y Llywodraeth yn cyflwyno cynllun sy'n talu am amser teithio mewn nifer fach o achosion ledled y wlad. Bydd hyn yn rhoi tâl am amser teithio mewn perthynas â chynlluniau â llai na dau ddarparwr ac Ynys Wyth yn ogystal ag i ddarparwyr o gynlluniau cyfagos sy'n gweithio o fewn ardaloedd y cynllun. Bydd yn helpu i gefnogi cynaliadwyedd y cynlluniau hynny, y tu hwnt i'r trefniadau cyfredol ar gyfer y cynllun ffi sefydlog am bresenoldeb yng ngorsaf yr heddlu, sy'n cynnwys amser teithio fel rhan o'r ffi sefydlog.

Cyfraith Carchardai a'r Comisiwn Adolygu Achosion Troseddol (CCRC)

Mae'r Ymgynghoriad Troseddau Is hefyd yn gwahodd safbwyntiau ar Gyfraith Carchardai a CCRC, yn benodol ar y cynllun arfaethedig i beidio â gwneud newidiadau ar hyn o bryd, gan ganolbwyntio buddsoddiad yn lle hynny ar ddiwygio a gwella ymgysylltiad yng nghamau cychwynnol achosion troseddol. Mae'r Llywodraeth yn gwerthfawrogi'r pryderon a godwyd fel rhan o'r ymateb i'r ymgynghoriad ac y gallai fod yn siomedig nad yw'r buddsoddiad ychwanegol yn mynd ar drywydd y meysydd hyn ar hyn o bryd. Bydd y Llywodraeth yn parhau i adolygu'r sefyllfa.